

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **J. S.**, zastoupeného JUDr. Ladislavou Lebedovou, advokátkou se sídlem Husovo náměstí 65, Ledec nad Sázavou, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 29. 9. 2008, č.j. x, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 25. 3. 2009, č. j. 42 Cad 359/2008 – 21,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Praze, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ve věci starobního důchodu.

Krajský soud při posouzení věci vycházel z následujícího skutkového stavu: Dne 25. 6. 2008 požádal žalobce na předepsaném formuláři o starobní důchod s datem přiznání ode dne 1. 9. 2008. Dne 27. 6. 2009, tedy již po uplatnění žádosti o dávku, podal žalobce návrh na zahájení řízení o době a rozsahu péče o osobu převážně bezmocnou a o osobu závislou ve stupni II. a IV. Rozhodnutím ze dne 21. 7. 2008 OSSZ v Kolíně deklarovala, že žalobce nelze v době od 20. 9. 2004 považovat za pečující osobu ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 písm. s) zák. č. 155/1995 Sb. s odůvodněním, že o svoji matku, která byla převážně bezmocná a posléze uznaná osobou závislou na pomoci jiné osoby ve stupni II. a IV., nepečoval osobně. Má-li být doba péče hodnocena jako náhradní doba pojištění, měla by být zajišťována alespoň v takovém rozsahu, v jakém je obvykle při zkráceném úvazku vykonávána výdělečná činnost. Žalobce se přitom dle vlastního prohlášení již od roku 1968 převážně zdržuje v USA, kde také pobírá starobní důchod a šetřením na místě samém dne 11. 7. 2008 bylo zjištěno, že je opět dlouhodobě

mimo území České republiky. Výše uvedené podmínky tedy nesplnil. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 16. 8. 2008. Napadeným rozhodnutím žalované pak byla žádost žalobce o starobní důchod zamítnuta pro nesplnění podmínek ustanovení § 29 odst. 1 písm. b) zák. č. 155/1995 Sb., neboť žalobce nezískal pro nárok na dávku potřebnou dobu pojištění.

Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný správní orgán řádně zjistil skutkový stav ohledně rozsahu péče žalobce o osobu blízkou a rovněž správně posoudil právní otázku podmínek pro uznání této péče za náhradní dobu pojištění. Na základě rozhodnutí OSSZ v Kolíně ze dne 21. 7. 2008 měl za prokázané, že žalobce v rozhodném období nepečoval osobně o svoji zdravotně postiženou matku, přičemž právě osobní péče je základní podmínkou pro uznání příslušné náhradní doby pojištění podle § 5 odst. 1 písm. s) ve spojení s § 12 zák. č. 155/1995 Sb. Bez uznání uvedené doby získal žalobce pouze 11 roků a 90 dnů pojištění, čímž nesplnil podmínku potřebné doby 15 let pojištění pro vznik nároku na starobní důchod podle ustanovení § 29 odst. 1 písm. b) zák. č. 155/1995 Sb.

Kasační stížnost podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy pro nesprávné posouzení právní otázky soudem. Stěžovatel uvedl, že se od 20. 9. 2004 až dosud stará o svoji těžce nemocnou matku A. S., která trpí Alzheimerovou chorobou. V uvedeném období pečoval o matku osobně, avšak s ohledem na její zdravotní stav není dlouhodobě možné a ani to není v lidských silách, aby se o takto nemocnou osobu mohl starat pouze jediný člověk. Z tohoto důvodu najal hospodyni, která o matku pečuje po celých 24 hodin v době jeho nepřítomnosti. Když je stěžovatel v České republice, je to on, kdo o matku pečuje a poskytuje jí veškerou potřebnou péči. Krajský soud při posouzení věci nevzal v úvahu, že stěžovatel péči o matku vykonával osobně nebo tuto péči zajistil prostřednictvím jiné osoby, které platil mzdu a rozhodl pouze na základě ustanovení § 5 odst. 1 písm. s) zák. č. 155/1995 Sb., aniž by přihlédl k realitě. S ohledem na výše uvedené skutečnosti stěžovatel navrhl, aby byl napadený rozsudek Krajského soudu v Praze zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných stížných bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Od počátku řízení o dávku je v případě stěžovatele spornou otázkou, zda lze období od 20. 9. 2004 do dne, od něhož má být dávka přiznána, považovat za náhradní dobu pojištění ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 písm. s) ve spojení s ustanovením § 12 zák. č. 155/1995 Sb. Jak již uvedl krajský soud ve svém rozsudku, prokazování těchto dob má svůj specifický procesní režim upravený v ustanovení § 85 zák. č. 582/1991 Sb. a je zakončeno vydáním správního rozhodnutí okresní správy sociálního zabezpečení o rozsahu a době péče, jež je svojí podstatou rozhodnutím o účasti na pojištění. Proti tomuto rozhodnutí také v podstatě stěžovatel brojí, byť tak činí až podáním žaloby proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o starobní důchod. Je jistě otázkou, zda je rozhodnutí o rozsahu a době péče samostatně soudně přezkoumatelné či nikoliv, případně zda podléhá soudnímu přezkumu jako rozhodnutí podkladové ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s. Nejvyšší správní soud při posouzení uvedené otázky vycházel ze své dosavadní judikatury, konkrétně z rozsudku ze dne 14. 11. 2007 č. j. 3 Ads 37/2007 – 48, v němž vyslovil právní názor, že rozhodnutí o rozsahu a době péče uvedené v ustanovení § 6 odst. 4 bod 11 zák. č. 582/1991 Sb. je jako rozhodnutí o účasti na pojištění obecně samostatně soudně přezkoumatelné, na základě ustanovení § 89 odst. 2 cit. zákona je však vyloučeno ze (samostatného) soudního přezkumu tehdy, pokud bylo vydáno po podání žádosti o dávku důchodového pojištění. Lze tedy uzavřít, že za daných okolností postupoval krajský soud v souladu se zákonem, pokud takovéto rozhodnutí přezkoumal v řízení o žalobě proti rozhodnutí

žalované, neboť řízení o rozsahu a době péče bylo okresní správou sociálního zabezpečení zahájeno a rozhodnutí vydáno až po podání žádosti o dávku.

Stejně tak má Nejvyšší správní soud za to, že krajský soud v daném případě správně vyložil ustanovení § 5 odst. 1 písm. s) zák. č. 155/1995 Sb. a vyvodil z něj pro projednávaný případ odpovídající závěry, byť mohl poněkud důkladněji pojednat otázku zjištěného skutkového stavu. Jak bylo již uvedeno výše, je doba účasti na důchodovém pojištění osob pečujících o jinou osobu převážně nebo úplně bezmocnou nebo závislou ve stupni II. až IV. svojí povahou tzv. náhradní dobou pojištění, tedy takovou dobou, která se sice zohledňuje pro nárok i stanovení výše dávky, za niž však pojištěnec neodvádí do systému důchodového pojištění žádné pojistné. Je tedy jen logické, že pro zápočet takové doby stanoví zákon přísné podmínky, v daném případě osobní péči pojištěnce o postiženou osobu, kterou nelze nahradit péčí osoby jiné. Stěžovatel sice tvrdí, že o matku osobně pečoval, sám však přiznává, že tomu tak nebylo po celou dobu a že v době, kdy se nezdržoval v České republice, zajišťovala za úplatu péči o jeho matku hospodyně. Skutková zjištění uvedená v rozhodnutí OSSZ Kolín ze dne 21. 7. 2008 tedy v zásadě nijak nezpochybnil. Nejvyšší správní soud sice určité pochybnosti ohledně úplnosti skutkových zjištění má, a to s ohledem na rozhodnutí o dávce sociální péče uložená ve spisu Městského úřadu v Kolíně, avšak ty jsou bez vlivu na celkové posouzení věci. Nelze totiž přehlédnout, že stěžovatel byl v době od 1. 1. 2005 do 31. 1. 2005, dále od 1. 8. 2005 do 31. 12. 2005 a od 1. 5. 2006 do 31. 8. 2006 poživitelem dávky sociální péče – příspěvku při péči o osobu blízkou, která byla podmíněna právě osobní celodenní a řádnou péčí o postiženou osobu. V uvedených obdobích jsou tedy rozhodnutí OSSZ Kolín ze dne 21. 7. 2008 a příslušná rozhodnutí MěÚ Kolín v rozporu. Vzhledem k tomu, že pro vznik nároku na dávku chybí stěžovateli 3 roky a 275 dnů pojištění, je ovšem zřejmé, že ani uznání sporné doby by ke změně rozhodnutí nevedlo. Ve zbývajícím období stěžovatel podmínku osobní péče o postiženou osobu ke vzniku účasti na pojištění osob uvedených v ust. § 5 odst. 1 písm. s) zák. č. 155/1995 Sb. nenaplnil, a proto mu tato doba jako náhradní doba pojištění podle ustanovení § 12 cit. zákona nemohla být uznána. Krajský soud proto nepochybil, pokud žalobu proti rozhodnutí žalované jako nedůvodnou zamítl.

Napadený rozsudek krajského soudu shledal Nejvyšší správní soud zákonným, kasační stížnost proti němu proto podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, správní orgán i v případě úspěchu nemá právo na náhradu nákladů řízení, Nejvyšší správní soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků (§ 60 odst. 1, 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 25. listopadu 2009

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu